

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Dato: 18.08.2021
Vår ref.: 202100192 NW/RUL

Sorenskriver Frank Kjetil Olsen - søknad om entledigelse - søksmålsvarsel

Krav om å bli entlediget / søksmålsvarsel

Senja tingrett ble den 26. april 2021 lagt ned, og samtidig ble Nord-Troms og Senja tingrett opprettet. Nedleggelsen av Senja tingrett var samtidig også en nedleggelse av sorenskriver Olsens embete som domstolleder for Senja tingrett.

Sorenskriver Frank Kjetil Olsens embete som sorenskriver for Senja tingrett er dermed bortfalt.

Olsen anfører at han som følge av at hans embete er bortfalt har rett til å bli entlediget, og fremmer derfor med dette krav om å bli entlediget.

Med entledigelse mener Olsen at han beholder det som er igjen av sitt embete, dvs tittel, lønn, lønnsutvikling og andre embetsgoder som sorenskriver, men uten plikt til å godta at embetet legges innunder den nye domstolen og ny domstolleders instruksjonsmyndighet.

Hvis departementet fastholder sitt standpunkt gitt i brev datert 9. april 2021 til advokatene i LO, og dermed avslår Olsens søknad, er dette brevet også et søksmålsvarsel. Olsen vil om nødvendig ta ut søksmål med krav om fastsettelsesdom for at han har rett til å bli entlediget.

Det sentrale for sorenskriver Olsen er at verken departementet eller Domstoladministrasjonen kan pålegge han å gå inn som ordinær dommer under ny domstolleders instruksjonsrett i den nyopprettede domstolen uten hans samtykke.

Tidligere praksis

Departementet og Domstolsadministrasjonen har i forbindelse med gjennomføringen av domstolsreformen gitt uttrykk for at domstolledere som har mistet sine embeter likevel har full arbeidsplikt i et nytt embete som alminnelige embetsdommere i den nyopprettede domstolen. Dette standpunktet står i sterk kontrast med det som ble lagt til grunn av departementet ved strukturendringene i 2002/2003.

I forbindelse med strukturendringene i 2002/2003 ble situasjonen til de overtallige sorenskrivere beskrevet slik i brev fra departementet datert 19. juni 2002:

«På domstolledermøtet 23. mai i år, opplyste Justisdepartementet om at man i all hovedsak vil legge professor Jakhellns utredning om spørsmålet til grunn ved fremtidige strukturendringer.

I de tilfellene hvor det blir overtallighet av domstolledere i en sammenslått domstol og den nye lederstillingen blir utlyst, kan vi i hovedsak stå overfor en av disse situasjonene:

1. Domstollederen utnevnes til leder av det sammenslåtte embete
2. Domstollederen fortsetter som tingrettsdommer ved det sammenslåtte embete, og har rett til å beholde tittel og lønn
3. Domstollederen ønsker ikke å benytte sin rett til å tre inn i embete som tingrettsdommer ved den sammenslåtte enhet, og ber seg entlediget.

Vedkommende vil da i utgangspunktet beholde sin lønn og tittel.»

Departementets beskrivelse av de ulike alternativene må forstås slik at den overtallige sorenskriveren har en rett til å velge mellom å fortsette som tingrettsdommer eller å be seg entlediget. Dette står i motstrid til det departementet uttalte i vår sak i brev datert 9. april 2021.

Frank Kjetil Olsen ble ikke utnevnt som ny domstolleder, og han har ikke samtykket til å fortsette som tingrettsdommer i den nye domstolen. Departementets alternativ 1 og 2 er derfor ikke aktuelle. Olsen har valgt å be seg entlediget i samsvar med departementets alternativ 3.

Frank Kjetil Olsen har hatt embete som sorenskriver i Senja tingrett. Da Olsen ble tildelt embetet ble han ikke utnevnt dels som domstolleder og dels som tingrettsdommer. Ved bortfall av hans embete som sorenskriver faller embetet som helhet bort.

Forflytningsforbudet i Grunnloven § 22 er til hinder for at staten kan pålegge overtallige domstolledere å fortsette som ordinære embetsdommere under administrativ ledelse av ny sorenskriver i den nye domstolen. Det er en sentral del av vernet om domstolenes uavhengighet at domstolledere og dommere ikke skal bli degradert og flyttet mot sin vilje. Når domstollederembedet er lagt ned, vil derfor den tidligere domstollederen kunne be seg entlediget. Dersom staten ønsker å endre på dette, må det skje ved lovregulering innenfor de skranker Grunnloven og internasjonale konvensjoner setter.

Det er heller ikke slik at de alminnelige bestallingsforbeholdet eller Olsens arbeidsavtale med DA gir grunnlag for å pålegge ham arbeidsplikt som ordinær embetsdommer i den nye domstolen. Det er ikke rettslig adgang for en domstolleder å gi forhåndssamtykke til å frasi seg forflytningsvernet etter [Grunnloven § 22 andre ledd](#) i større utstrekning enn det som følger og [statsansatteloven § 14 andre ledd](#) og tidligere [tjenestemannsloven § 3 nr 1 andre ledd](#). Det alminnelige bestallingsforholdet tar heller ikke sikte på å regulere en situasjon som den foreliggende.

Retten for en overtallig domstolleder til å bli entlediget dersom han eller hun ønsker det, er ellers i samsvar med fast og langvarig forvaltningspraksis for ikke å pålegge domstolledere å bli vanlige embetsdommere under ny domstolleder. I den forbindelse vises det blant annet til avtale mellom Domstolsadministrasjonen og Norges Juristforbund fra 2003, som bygger på det rettslige standpunktet inntatt av Henning Jakhelln i publisert i Utredning til Justisdepartementets domstolavdeling ([UTRID-2002-1](#)).

Videre vedlegges to juridiske betenkninger om konstitusjonelle og arbeidsrettslige spørsmål ved strukturendringer i førsteinstansdomstolene som er innhentent av NTL i forbindelse med forhandlingene med Domstolsadministrasjonen.

Bilag 1: 2021-04-07 Notat til NTL fra Karl Arne Utgård

Bilag 2: 2021-06-07 Notat til NTL fra LO-advokatene Lium og Helle

Individuell avtale mellom Frank Kjetil Olsen og Domstoladministrasjonen

Det er inngått tilleggsavtale til individuell arbeidsavtale mellom sorenskriver Olsen og DA der Olsen har akseptert 100% arbeidsplikt frem til det foreligger en rettslig avgjørelse i saken.

Bilag 3: 2021-06-24 Tilleggsavtale mellom Frank Kjetil Olsen og Domstoladministrasjonen

Olsen er åpen for nye samtaler hvis departementet ønsker det.

Søknad om entledigelse

Olsen gjør gjeldende at et pålegg om å gå inn som ordinær tingrettsdommer i den nyopprettede domstolen Nord-Troms og Senja tingrett er i strid med Grunnloven § 22.

På bakgrunn av det rettslige standpunktet inntatt ovenfor, ber sorenskriver Olsen seg entlediget.

Søksmålsvarsel, jf tvisteloven § 5-2

Dersom søknaden om entledigelse ikke innvilges, varsles det om at sorenskriver Olsen vil bringe saken inn for domstolen, jf tvisteloven § 5-2.

Departementet bes om å behandle Olsens søknad og varsel så snart som mulig, og helst innen **1. september 2021**.

Med vennlig hilsen

Rune Lium
advokat (H)

Kopi: Frank Kjetil Olsen og NTL v/Kjersti Barsok og Kristin Tollefsen